

© Luca Mattei

CHRISTOPHE MEIERHANS VEREIN ZUR AUFHEBUNG DES NOTWENDIGEN

A HUNDRED WARS TO WORLD PEACE

VEREIN ZUR AUFHEBUNG DES NOTWENDIGEN is een maaltijd rond democratie. Democratie, niet als institutioneel instrument om een massa te organiseren, maar als iets dat we ons eigen kunnen maken als individuen in ons dagelijks leven. Het gaat over democratie als de verwezenlijking van individuele en collectieve verlangens.

Een maaltijd brengt mensen bij elkaar, is gezellig en gemoedelijk. Maar voedsel herbergt ook onze meest persoonlijke overtuigingen: existentieel, ethisch, esthetisch, economisch, sociaal, ritueel of religieus. Een maaltijd is het perfecte decor voor een politieke confrontatie. De keuken wordt ons strijdtoneel.

Voor de duur van de voorstelling vormt iedereen in de zaal op vele manieren een gemeenschap. In dit geval krijgt deze tijdelijke gemeenschap de bijna onvertaalbare naam *Verein zur Aufhebung des Notwendigen*, de club, of vereniging voor het afschaffen, of de opheffing, of het behoud, maar ook het overstijgen van het noodzakelijke of het onmisbare.

Ieder individueel lid zal het lot van de hele gemeenschap in handen hebben. Het is een gedeelde verantwoordelijkheid. Maar toeschouwers verschillen vaak van mening, houden van andere dingen en willen die ook verdedigen. Deze voorstelling gaat niet over consensus.

Men beweert soms dat we zijn wat we eten. In deze voorstelling zullen we eten wat we zijn en niemand weet hoe dat zal smaken.

CREDITS

Concept & regie: Christophe Meierhans

Geïnspireerd op een origineel idee van: Verein zur Aufhebung des Notwendigen e.V, met dank aan R. Komarnicki

Dramaturgie: Bart Capelle

Scenografie & co-denkers: Holger Lindmüller, Michael Carstens

Video: Luca Mattei

Productie: Hiros

Coproductie: Kaaitheater, Vooruit, BIT theatergarasjen, BUDA, Nouveau Théâtre de Montreuil, Vaba Lava

Met de steun van: Vlaamse Overheid, Kunstenwerkplaats Piano-fabriek

Een House On Fire Project, met de steun van het Programma Cultuur van de Europese Unie.

Trailer: <https://vimeo.com/150764002>

Volledige captatie: <https://vimeo.com/155943584> (Paswoord: pleaseletmewatch)

ON TOUR

25 > 26.09.2015	Kunstencentrum Vooruit, Gent (BE) - PREMIERE -
21 > 22.10.2015	BIT Teatergarasjen, Bergen (NO)
26.11.2015	Kunstencentrum De Werf, Brugge (BE)
27 > 29.01.2016	Kaaitheater, Brussel (BE)
03 > 13.02.2016	Nouveau Théâtre de Montreuil, Paris (FR)
16 > 17.04.2016	Vaba Lava , Tallinn (EE)
30.04.2016	Kunstencentrum BUDA, Kortrijk (BE)
11 > 12.05.2016	Auawirleben, Bern (CH)
03.07.2016	Inteatro Festival 2016, Ploverigi (IT)
29 > 30.10.2016	Teatro Municipal Maria Matos, Lisboa (PT)
07 > 08.02.2017	Théâtre d'Arles, Arles (FR)
03.03.2017	La Faiencerie, Creil (FR)
17.05.2017	Théâtre de Châtillon, Châtillon (FR)
23 > 24.05.2017	Comédie de Béthune, Béthune (FR)

BIOGRAFIE

CHRISTOPHE MEIERHANS

°1977, Genève, Zwitserland, woont en werkt in Brussel.

Christophe Meierhans werkt met en binnen performances, publieke ruimtes, theater, installaties, geluid, muziek en video. Zijn werk bestaat voornamelijk uit het ontwikkelen van strategieën om ons dagelijkse leven en protocol te doorbreken, door het manipuleren van conventionele afspraken, sociale gewoontes of eenvoudige gebruiken. Zaken uit het reële leven zoals een bestaande speech, een café, een theatervoorstelling of onze dagelijkse audiofilie worden het raamwerk voor artistieke acties, zodat de banaliteit ervan in het licht komt te staan maar dan op een vreemde manier of vanuit een excentrieke invalshoek. Zijn werk bevraagt de normen en conventies door banale contexten te verwarren met andere en de toeschouwer te confronteren met een soort anders-zijn, het vreemde gevoel van zich op de “verkeerde” plaats te bevinden, of de plek zelf die “de foute” is.

www.contrepied.de

SNIJ VIER OIEN IN PARTJES, GOOI DIE VERVOLGENS IN HET PUBLIEK

Evelyne Coussens

We hoeven het sommige koppels niet te vertellen: nergens zoveel ruzie als in de keuken. Christophe Meierhans grijpt in zijn 'theaterdiner' *Verein zur Aufhebung des Notwendigen/One hundred wars to world peace* de organisatie en bereiding van een collectieve maaltijd aan om onze hang naar consensus op de proef te stellen – niet als theoretische denkoefening, maar door ons te dwingen aan de slag te gaan. *Let's cook!*

De Zwitserse kunstenaar Christophe Meierhans (°1977) is componist, videast en performer. Hij maakte tot 2012 deel uit van het Brusselse collectief C&H en realiseerde met hen onder meer de opvallende urbane interventie *Postcards from the Future*. In 2014 brak hij, nu ja, potten met de 'lecture performance' *Some use for your broken clay pots*, waarin hij een nieuwe grondwet voorstelde gebaseerd op het wegstemmen van politici. Meierhans' doorgedreven argumentatie en secuur uitgedachte plan verleidden het publiek tot een passioneel debat – een *practice of speech* die, veeleer dan het overreden van zijn toeschouwers, het eigenlijke doel was van de performance. Met *Verein zur Aufhebung des Notwendigen* wil Meierhans de sprong maken van een politiek van het spreken naar een politiek van het doen: 'Ik zou graag hebben dat mensen zich verliezen in de actie.'

Christophe Meierhans: 'In essentie bleef *Clay Pots* een theoretische denkoefening, een *science fiction* waarin je samen speculeert over iets wat zou kunnen bestaan. Daarmee bedrijf je politiek, maar enkel op het niveau van het commentaar. Bij *Verein* was de vraag: hoe kunnen we een concrete oefening in politiek opzetten, waarbij er werkelijk iets op het spel staat? Waarbij een gemeenschap geconfronteerd wordt met een reëel probleem – ze heeft honger – en een reëel verlangen – ze wil eten. Dat moet ertoe leiden dat mensen de volgorde van denken en doen omdraaien: eerst handelen ze, voor ze gaan reflecteren over wat ze gedaan hebben en wat daarvan de gevolgen zijn.'

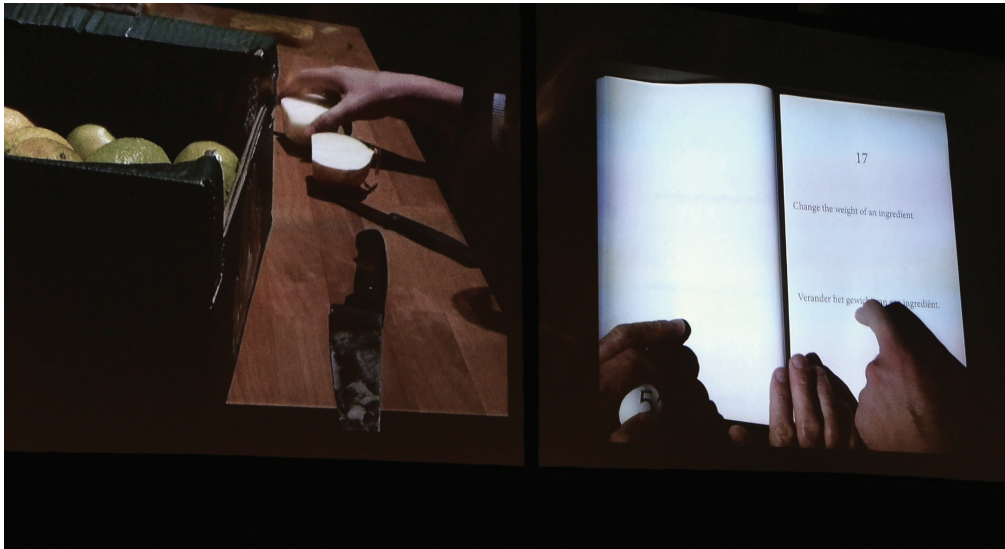
In *Verein zur Aufhebung des Notwendigen* heb je een ingenieus systeem uitgedokterd waardoor honderd toeschouwers uiteindelijk samen een maaltijd zullen bereiden – of niet. Waar zit het politieke potentieel van die actie?

Meierhans: ‘In de spanning die ontstaat tussen wat het individu doet en wat de gemeenschap verwacht. Elke toeschouwer krijgt een instructie mee waarmee hij in de grote keuken op de scène iets kan doen. Het is geen opdracht die hij blindelings kan volgen, ze stelt hem voor een interpretatie. De keuzes die hij maakt zijn bepalend voor de hele groep. Als iemand beslist om vlees te bereiden, sluit hij het vegetarische deel van de zaal uit van de maaltijd. Als iemand de aardappelen laat aanbranden, is dat een probleem want er is geen rijst om als noodoplossing te gebruiken. Elke individuele beslissing of handeling heeft gevolgen voor de gemeenschap. Uit de try-outs van *Verein* bleek dat we erg sterk geconditioneerd zijn om te doen wat sociaal accepteerbaar is, om de consensus op te zoeken – net dat gedrag wil ik uitdagen. In een bepaalde try-out kwam een toeschouwer op scène die gevraagd werd om ‘iets’ te doen met de uien. Hij begon spontaan te jongleren, maar even later besloot hij de uien toch maar netjes in partjes te snijden. We gaan er makkelijk van uit dat onze individualiteit – het verlangen om met die uien te jongleren, of ze desnoods in het publiek te gooien – iets is dat ingeperkt moet worden ten behoeve van de gemeenschap. Maar waarom zou de gemeenschap dat individu niet de ruimte verlenen om zich vrijelijk uit te drukken? Het gaat er voor mij om dat je een bepaalde ‘vanzelfsprekende’ aanname altijd kunt herdenken. In dit geval gaat het over de aanname dat een ‘goede’ gemeenschap per definitie een consensusgemeenschap is. Tja, dan kom ik anders gewoon voor iedereen een maaltijd koken – we zullen goed eten, *but we missed the point.*’

Waarom kies je uitdrukkelijk voor een theaterzaal om dit politieke experiment uit te voeren?

Meierhans: ‘De context van theater staat je toe om een situatie te creëren met ‘vreemde’ parameters. Een beetje zoals wanneer je in een lift stapt die vervolgens geblokkeerd raakt: op slag bevind je je in een speciale situatie met een speciale set relaties tot de andere mensen in de lift – je hebt nog nooit met hen gesproken, maar je maakt noodgedwongen deel uit van hun ‘gemeenschap’. Op dat moment krijgt de realiteit een duw, en wellicht zal je je die dag voor de rest van je leven herinneren. Ook het theater biedt de mogelijkheid om de parameters van het normale te *tweaken* – en het publiek accepteert dat. Wanneer een politicus in een speech fascistische *crap* vertelt maak je dat je wegkomt, maar in het theater blijf je zitten, tot je begrijpt waarom de performer die dingen zegt en wat het betekent.

Dat is een kwestie van vertrouwen: je levert jezelf over aan wat er kan gebeuren, in het geloof of de hoop dat er een betekenis achter zit. Dat contract tussen performer en toeschouwer is heilig, maar het kan wel op verschillende manieren ingevuld worden. De mentale opening die ontstaat wanneer de verwachtingen niet worden ingevuld is *a moment of grace*: je krijgt de kans om een sprong te nemen buiten je eigen betekenis kader.'

© Luca Mattei

In hoeverre kan je als kunstenaar die 'vreemde situatie' beïnvloeden of bepalen? Dreig je bij te veel sturing het verwachte 'theaterstuk' niet gewoon te vervangen door een evenement: een maaltijd op scène?

Meierhans: 'Dat is het hele balanceren: je mag het ene frame niet gewoon vervangen door het andere - je moet zorgen dat er tussen de verschillende frames spanning ontstaat, dat er een situatie ontstaat waarmee je kan spelen. Er zijn in *Verein* drie lagen: het koken, het politieke level én een zeker showgehalte, omdat je nu eenmaal in een theaterzaal zit met een toekijkend publiek. De kunst is die drie goed op elkaar af te stemmen, zodat geen van de drie overheerst. Er was een try-out waarin we de performativiteit probeerden op te krikken en de mensen wat meer te entertainen, maar het resultaat was een party op scène - leuk, maar een party is geen disruptieve situatie. Je moet de regels van het theater breken, maar tegelijkertijd moet je blijven voldoen aan een minimum aan fictionele verwachtingen - anders kan je het gebeuren beter gewoon verplaatsen naar een fuifzaal, of een restaurant. De toeschouwers moeten zich voortdurend blijven verhouden tot de 'ongewone' context en tot de gemeenschap die op hun vingers kijkt.'

Je speelt wel vaker in je werk met de grens tussen fictie en realiteit, tussen een passieve en een actieve deelname van je publiek. Zowel bij de clay pots als in deze Vereïn is de interactie met het publiek zelfs bepalend. Waarom kies je voor deze interactieve vormen van performance?

Meierhans: ‘Ik denk dat ik niet hou van kunst waarvoor je ‘ingewijd’ moet zijn, waarbij pakweg de theorie van deze of gene filosoof in beelden wordt gevat en de toeschouwer simpelweg de taak heeft het werk te decoderen, terwijl achter het kunstwerk een auteur schuilt die alle antwoorden heeft. Ik noem dat encryption: je verpakt iets op een moeilijke manier, de voorstelling bestaat eruit de sleutel te vinden en de boodschap te begrijpen – een fijne intellectuele uitdaging, zeker als het ‘geheim’ nogal ingewikkeld is, maar in wezen is het niet meer dan een Rubik’s Cube oplossen. Ik ontwikkel liever vormen die open zijn, makkelijk te begrijpen voor iedereen. Omdat het er niet om gaat iets te verklaren, of om inzicht te bieden, maar om iets in beweging te zetten. We kunnen roepen ‘waarom zijn we allemaal zo consensusgericht’ maar beter is het om de dissensus te installeren, uit te proberen. Vandaar ook de specifieke keuze voor koken: koken is echt. Het is geen metafoor, je hoeft het niet te begrijpen, het is iets wat gebeurt in het hier en nu. De situatie spreekt op eigen kracht. Als het eten aanbrandt is dat zo, als mensen buitenlopen gebeurt dat, er is geen illusie. Dat is radicaal.’

Het is radicaal, maar het houdt ook een risico in voor de maker. Net zoals in Some use for your broken clay pots leg je veel macht bij de toeschouwers – zij kunnen je performance maken of breken.

Meierhans: ‘Grappig genoeg ervaar ik eerder het omgekeerde: bij de clay pots was ik erg zenuwachtig voor het gedeelte waar ikzelf de inleidende uiteenzetting geef, en dus de controle had, maar eens de toeschouwers kritische vragen begonnen te stellen, ontspande ik. Ik ben geen theatermaker, geen acteur, ik voel me niet thuis op het toneel. Niet dat ik bang ben om voor een publiek te spreken, maar ik heb het gevoel dat ik het mandaat mis om zonder aanleiding een monoloog te beginnen. In Vereïn zal er niemand op scène staan: er is enkel de keuken waar gaandeweg de toeschouwers in worden uitgenodigd. Vreemd genoeg lijken weinig toeschouwers problemen te hebben met het overschrijden van die drempel tussen zaal en scène – tot nu toe heeft er in ieder geval nog bijna niemand geweigerd om naar beneden te komen. Maar het zou kunnen, ja, dat mensen weigeren mee te doen, of op een andere manier de voorstelling saboteren. Ik zou dat niet beschouwen als een failure. Het ergste wat kan gebeuren is dat de shift tussen wat mensen gewoon zijn te doen en wat ze doen in een ‘speciale’ situatie niet plaatsvindt – dan heeft het stuk niet plaatsgevonden. Vandaar ook de titel: het gaat over de ‘Aufhebung’ – de overstijging – van het noodzakelijke: niet alleen het bevredigen van onze

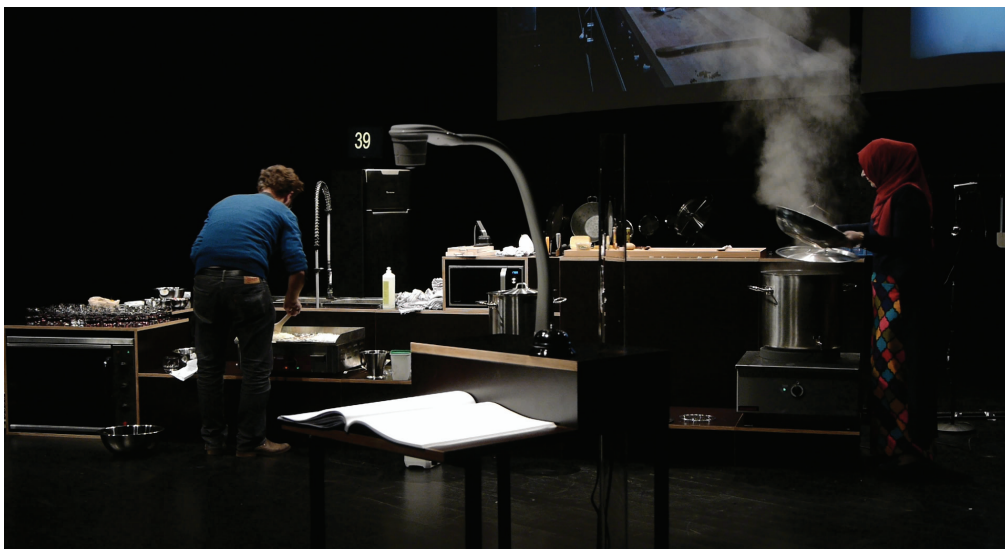
directe drang naar voedsel is het doel. De concrete inzet is de maaltijd, maar het proces daarnaartoe heeft een groter belang. Je gaat ergens doorheen, en dat transformeert je - of niet. Daarom zijn de instructies niet alleen instructies voor een recept, maar ook voor een oefening in politiek.'

Wat is voor jou dan de gedroomde uitkomst van zo'n avond?

Meierhans: 'Dat je aan het eind van de avond iets aan het eten bent dat je bizar vindt, waar er niet genoeg van is of dat je eigenlijk niet wilde eten - maar dat je beseft dat het niet over eten ging, maar over de vraag hoe het zo ver gekomen is, hoe je in deze situatie bent beland. En dat je zo, in je gedachten, de kloof tussen wat je verwachtte en wat er reëel gebeurd is aan elkaar lijmt. In het meest radicale geval is alle eten aangebrand en de keuken herschapen tot een rampgebied en moeten we samen vaststellen dat dit het is, dat dit is wat we samen hebben gedaan, en vragen we ons af hoe we tot dat punt zijn gekomen. In die zin zijn we niet wat we eten, maar zullen we eten wat we zijn: als alles ontploft, heeft dat te maken met die specifieke dynamiek tussen de mensen die die avond in het theater aanwezig waren.'

Is het spelen met frames, het schudden aan verwachtingspatronen een constante in je oeuvre?

Meierhans: *(denkt lang na)* 'Ik denk dat het me inderdaad steeds te doen is om het creëren van toestanden van 'uitzondering' - denk aan de lift. Dat verlangen kan je terug traceren tot helemaal aan het begin van mijn parcours, ja. Het uitdagen van de normaliteit, los van de specifieke onderwerpen van acties of performances, want ik heb geen obsessie voor een bepaald topic. Ik zie de manier waarop de samenleving functioneert en de relaties tussen mensen als het *operating system* van een computer, dat je maar van buitenaf kunt herschrijven - van op de computer zelf kan je de instellingen niet wijzigen, daarvoor moet je een externe disk gebruiken. Die externe positie wil ik innemen, dat platform wil ik creëren, zodat we van op afstand de *operating systems* van onze maatschappij kunnen bevragen en *tweaken*. *Yes, let's try something different.*' *(lacht)*

PERSQUOTES

> Elke keuze die de individuele toeschouwer maakt, heeft gevolgen voor de groep: beslist hij om balletjes bij de soep te doen, dan sluit hij het vegetarische deel van de zaal uit van de maaltijd. Bedoeling is dat er tussen het individu vóór en de zaal een onderhandelingsproces begint – dat proces is belangrijker dan het al dan niet eetbare resultaat. Zelfs als de keuken aan het eind van de avond een slagveld is van aangebrande aardappelen en doorgekookte pasta, en iedereen met honger naar huis gaat, heeft Meierhans zijn punt gemaakt. Samen koken en samen eten worden hier volop ingezet als metaforen voor een inhoudelijke vraag rond democratische besluitvorming.
- *Voedsel met vertelkracht, Evelyne Coussens, De Morgen, 21.11.2015*

> Omdat Meierhans de participatiesamenleving verkiest boven de verzorgingsstaat, wordt het op sommige momenten meer een soep dan een tweegangenmenu, laat staan een politieke metafoor. Maar doe-het-zelven op theater heeft één grote kracht: wat je zelf maakt, kruipt via vingers en tanden ook sneller naar de ziel. Wat *Verein zur Aufhebung des Notwendigen* minder vertelt over de democratie, vertelt ze des te meer over jezelf als burger. Neem je de boel in handen als chef-kok of kijk je liever passief toe hoe het ontspoot? Persoonlijkheid wordt politiek.
- *Koken aan de democratie, Wouter Hillaert, De Standaard, 28.11.2015*

> *Christophe Meierhans*: Het gaat om het herdenken van de relatie tussen het individu en de groep en het opnieuw centreren van de belangen van de groep rond die van het individu. Wanneer je enkel vanuit het perspectief van het individu kijkt, kan je dit natuurlijk ook beschouwen als een neoliberale gedachtengang. De oefening is hier echter om juist het collectief als een component van het individu te zien en niet als een beperking. Het gaat er namelijk niet om dat de groep collectief regels opstelt en individuen derhalve hun verlangens moeten conformeren. Het gaat erom dat elk individu de groep integreert in de oorsprong van zijn eigen verlangens, dat men het collectief verlangt. Als je ergens van houdt, ga je er automatisch beter voor zorgen, toch?
- *Food Politics, Danae Theodoridou in conversatie met Christophe Meierhans, Etcetera 143, December 2015*

© Luca Mattei

CONTACT

Coördinator:	Helga Baert, helga @ hiros.be
Zakelijke ondersteuning:	Sam Loncke, sam @ hiros.be
Productie:	Elisa Demarré, elisa @ hiros.be
Communicatie:	Céline Mathieu, celine @ hiros.be

HIROS

Hiros is een samenwerkingsverband tussen managementbureaus Margarita Production en Mokum.

Samen gaan we verder om een professionele ondersteuning te bieden aan onafhankelijke kunstenaars en artistieke projecten.

Slachthuislaan 29 Boulevard de l'Abattoir - 1000 Bruxelles (BE)

+32 2 410 63 33 - contact @ hiros.be - www.hiros.be

Hiros btw. BE0862 325 347 - Mokum btw. BE0895 726 209